

ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี

ที่ ๓๗/๒๕๖๔

เรื่อง แนวปฏิบัติทางการบัญชี

เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ (๓) และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการจัดทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีและกฎหมายอื่น ทั้งนี้ มาตรฐานการบัญชียังต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงจะใช้บังคับได้

สภาวิชาชีพบัญชี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ในการประชุมครั้งที่ ๖๖ (๓/๒๕๖๔) เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ใช้แนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามที่กำหนดท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

วรวิทย์ เจนธนากุล

นายกสภาวิชาชีพบัญชี

แนวปฏิบัติทางการบัญชี

เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ความเป็นมา

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีแนวโน้มลุกลามและส่งผลกระทบต่อวงกว้าง และตามที่สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ออกแนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 เพื่อเป็นมาตรการผ่อนปรนชั่วคราวให้กิจการดังกล่าวสามารถถือปฏิบัติได้ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 17/2563 รวมทั้ง ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกมาตรการต่าง ๆ เป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละช่วง¹ นั้น

อย่างไรก็ดี ด้วยสถานการณ์ COVID-19 ในปัจจุบันที่รุนแรงขึ้นกว่าเดิม โดยคาดว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ยาวนาน เป็นวงกว้าง และมีความไม่แน่นอนสูง ธปท. จึงได้ออกแนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (มาตรการแก้หนี้ที่ยั่งยืน) ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 โดยให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจที่ให้สินเชื่อที่มีใช้สถาบันการเงิน ถือปฏิบัติตามแนวทางในหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ ธปท.ผนส2.ว. 802/2564 ลงวันที่ 3 กันยายน 2564 ซึ่งเป็นมาตรการที่ส่งเสริมให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบผ่านการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระยะยาวอย่างยั่งยืน เช่น การลดภาระการชำระหนี้ รวมถึง การเพิ่มสภาพคล่องให้กับลูกหนี้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อเอื้อให้ลูกหนี้สามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ เห็นควรให้ออกแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้กิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (กิจการ) มีข้อผ่อนปรนชั่วคราวในการพิจารณาการจัดชั้นและการกันเงินสำรองที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งจะส่งเสริมให้กิจการดังกล่าวให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ได้อย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อลูกหนี้ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นมาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งทางตรงและทางอ้อม

¹ ธปท. ได้ออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 เพื่อให้มีการช่วยเหลือลูกหนี้ทุกประเภทในเชิงรุกอย่างทันเหตุการณ์ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2563 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 รวมถึงได้มีมาตรการเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย ระยะที่ 1-3 และการชะลอการชำระหนี้สำหรับลูกหนี้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นต้น

ขอบเขต

1. แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ให้เป็นทางเลือกกับทุกกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ตามแนวทางในหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ ธพท.ฟนส2.ว. 802/2564 เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (มาตรการแก้หนี้อย่างยั่งยืน) ลงวันที่ 3 กันยายน 2564 หรือมาตรการอื่นใดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพิ่มเติม โดยรวมถึงธุรกิจบัตรเครดิต ธุรกิจสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล ภายใต้การกำกับ และกิจการที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น ธุรกิจลิสซิ่ง ธุรกิจเช่าซื้อ ธุรกิจเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ และธุรกิจแฟคตอริง เป็นต้น เพื่อให้กิจการสามารถให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามมาตรการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลและธนาคารแห่งประเทศไทย
2. แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับการจัดชั้นและการกันเงินสำรองสำหรับลูกหนี้ที่เข้าตามลักษณะโดยขอบเขตลูกหนี้ตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ครอบคลุมถึงลูกหนี้ทุกประเภท คือ ลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่ ลูกหนี้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และลูกหนี้รายย่อย

มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3. กรณีที่กิจการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบ ให้ถือปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้โดยกำหนดเงื่อนไขในการช่วยลดภาระการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้ที่มากกว่าการขยายระยะเวลาการชำระหนี้เพียงอย่างเดียว เช่น การลดดอกเบี้ยคงค้าง การลดอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาซึ่งทำให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (effective interest rate: EIR) ลดลง หรือ อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยตามสัญญาลดลง หรือผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้อื่น (กรณีนี้รวมถึงการปรับเงื่อนไขบางประการที่ให้ประโยชน์แก่ลูกหนี้ เช่น การตัดชำระเงินต้นก่อนดอกเบี้ยตามความเหมาะสม) การรับโอนสินทรัพย์เพื่อชำระหนี้ การรับทุนของลูกหนี้ที่เกิดจากการแปลงหนี้เป็นทุน การปรับลักษณะของหนี้จากหนี้ระยะสั้นเป็นหนี้ระยะยาวร่วมกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้วิธีอื่นที่ช่วยลดภาระให้กับลูกหนี้ รวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ร่วมกับการให้สินเชื่อเพิ่มเติมแก่ลูกหนี้ให้ถือปฏิบัติดังนี้

การจัดชั้น

 - 3.1.1 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ที่ยังไม่ด้อยคุณภาพ (Non-NPL) กิจการสามารถจัดชั้นลูกหนี้ดังกล่าวเป็นชั้นที่ไม่มี การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing หรือ stage 1) ได้ทันที โดยไม่ต้องรอดูติดตามผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หากมีการระบุนายละเอียดและเงื่อนไขการจ่ายชำระหนี้ในข้อตกลงหรือสัญญาใหม่ไว้ชัดเจน และพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวได้

- 3.1.2 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพ (NPL) กิจการสามารถจัดชั้นลูกหนี้ดังกล่าวเป็นชั้น performing หรือ stage 1 ได้ หากลูกหนี้สามารถชำระเงินตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่ได้ติดต่อกันเป็นเวลา 3 เดือนหรือ 3 งวดการชำระเงินแล้วแต่ระยะเวลาใดจะนานกว่า
- 3.1.3 การให้สินเชื่อเพิ่มเติม (new money) เพื่อเป็นเงินทุนหรือเพื่อเสริมสภาพคล่องให้ลูกหนี้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องในระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ กิจการสามารถจัดชั้นสินเชื่อเพิ่มเติมเป็นชั้น performing หรือ stage 1 ได้ทันที หากพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ่ายชำระหนี้ตามข้อตกลงหรือสัญญาใหม่ได้
- 3.1.4 การพิจารณาเปลี่ยนการจัดชั้นเป็นชั้นที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (under-performing หรือ stage 2) ให้กิจการพิจารณาจัดชั้นลูกหนี้จากจำนวนวันค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยที่เกินกว่า 30 วัน หรือ 1 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระตามสัญญาหรือข้อตกลง

การกั้นเงินสำรอง

- 3.1.5 ในกรณีที่การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทำให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (EIR) เดิมไม่สะท้อนประมาณการกระแสเงินสดที่จะได้รับจากสินเชื่อนั้นแล้ว กิจการสามารถใช้ EIR ใหม่เป็นอัตราคิดคำนวณมูลค่าปัจจุบันของสินเชื่อที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้
- 3.2 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้โดยการขยายระยะเวลาเพียงอย่างเดียว เช่น การขยายระยะเวลาการชำระหนี้ การให้ระยะเวลาปลอดหนี้เงินต้นและ/หรือดอกเบี้ย (grace period) รวมถึงการปรับลักษณะของหนี้จากหนี้ระยะสั้นเป็นหนี้ระยะยาว และลูกหนี้อื่นที่ไม่ได้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้ถือปฏิบัติดังนี้
- 3.2.1 ให้กิจการถือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดชั้นและการกั้นเงินสำรองตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง
- 3.2.2 ในการพิจารณาเปลี่ยนการจัดชั้นเป็นชั้น under-performing หรือ stage 2 กิจการสามารถนำแนวทางการพิจารณาการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Significant Increase in Credit Risk: SICR) ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 1 ในหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ ธปท.ผนส2.ว. 802/2564 เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (มาตรการแก้หนี้อย่างยั่งยืน) ลงวันที่ 3 กันยายน 2564 มาใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นได้
- 3.3 หากกิจการมีมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ตามแนวทางในหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยมาตรการแก้หนี้อย่างยั่งยืน กิจการสามารถคำนวณผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (expected credit loss) จากยอดสินเชื่อคงค้างเฉพาะส่วนของวงเงินที่เบิกใช้แล้ว โดยไม่ต้องคำนวณผลขาดทุนดังกล่าวสำหรับวงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้ (unused credit line)

- 3.4 สำหรับลูกหนี้รายย่อย และลูกหนี้ SMEs ตามการจัดประเภทลูกหนี้ของกิจการแต่ละแห่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ที่อยู่ระหว่างกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แต่ไม่สามารถปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แล้วเสร็จได้ทันภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2564 ตามแนวทางในหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย² กิจการสามารถคงการจัดชั้นให้กับลูกหนี้ดังกล่าวได้ไม่เกินวันที่ 31 มีนาคม 2565 หรือจนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงและให้ถือปฏิบัติตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว
- 3.5 หากกิจการเลือกใช้มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ทางเลือกดังกล่าว ข้อเท็จจริง และสถานการณ์ที่กิจการปฏิบัติตามหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องในหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินทุกฉบับที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงแนวปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของกิจการและผลต่อมูลค่าผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ กิจการยังคงต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินทุกฉบับที่มีผลบังคับใช้และเกี่ยวข้องกับการจัดทางการเงินของกิจการในแต่ละรอบระยะเวลารายงาน

วันถือปฏิบัติ

4. แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้เป็นมาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ดังกล่าวระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 หรือจนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงและให้ถือปฏิบัติตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว
5. สำหรับลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 ถึง 31 ธันวาคม 2564 ซึ่งเป็นไปตามที่ระบุในข้อ 3.1-3.2 กิจการสามารถนำหลักการสำหรับการจัดชั้นและการกันเงินสำรองที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในแนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้มาถือปฏิบัติกับลูกหนี้รายดังกล่าวได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ถึง 31 ธันวาคม 2566 โดยในระหว่างปี 2564 กิจการยังคงสามารถถือปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับกิจการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 17/2563 ลงวันที่ 16 เมษายน 2563 ได้

² หนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ ธปท.ผนส2.ว.594/2564 เรื่อง แนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2564